

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- **Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää hyvänä, että laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskeva lainsäädäntö tarkistetaan vastaamaan nykyisiä alueiden kehittämisen tavoitteita. Tärkeää on, että alueiden kehittämisen tavoitteet vastaavat kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Muun muassa ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen varautuminen on tärkeä pitkän ajan kehittämisen tavoite, joka esitetyllä tavalla on tarpeen nostaa esille. Osaamisen ja innovaatioiden tukemisen merkitystä tulisi tavoitteissa vielä korostaa. Lainsäädäntöä viimeisteltäessä on vielä syytä tarkistaa, että alueiden kehittämisen tavoitteet vastaavat myös koronakriisin aiheuttamia pitkäaikaisia vaikutuksia alueiden talouteen ja kehittämistavoitteisiin.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

-

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**

Lakiehdotuksen perustelujen mukaisesti viranomaisten roolit ja toimivallat eivät muutu nykyisestä. Maakuntien liittojen tehtävistä säädetään eräiltä osin aiempaa yleisemmällä tasolla.

Osallistava ote aluekehittämisessä takaa yhteistyöverkostossa olevan tiedon hyödyntämisen tuloksellisuuden aluekehittämistyössä. Viranomaisten systemaattista, vuorovaikutuksellista yhteistyötä horisontaalisesti ja vertikaalisesti tulee korostaa vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Sellaisia asioita joista on määrätty jo muussa lainsäädännössä, ei tulisi tuoda lakiehdotukseen. Näin voidaan paitsi välttyä mahdollisilta ristiriitaisuuksilta ja päällekkäisyyksiltä, säilyttää viranomaisten vastuut ja roolit selkeinä.

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

Pykälän 15 kohdassa 6 säädetään mm. liiton tehtävästä koordinoida luonnonvarojen kestävää käyttöä ja ilmastonmuutoksen torjuntaa. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja sopeutuminen edellyttävät laaja-alaisesti toimia yhteiskunnan eri sektoreilta. Tästä syystä mikään toimija ei pysty yksin koordinoimaan tarvittavia toimenpiteitä. ELY-keskus esittää muotoiluksi esimerkiksi seuraavaa: 6) huolehtii luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen torjuntaa ja siihen sopeutumista sekä laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa. ELY-keskus pitää kuitenkin erittäin hyvänä, että liittojen työ ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen puolesta nostetaan esille.

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanon osalta tulee todeta vähintään perusteluissa, että ohjelmaa rahoittavilla valtion viranomaisilla tarkoitetaan sekä rakennerrahastotehtäviä hoitavia että muita ELY-keskuksia. Myös ELY-keskusten ohjauksessa toimivat TE-toimistot ovat merkittäviä aluekehittämistoimijoita.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)

-

- Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)

-

- Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

-

- Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

Lakiesityksen 37 §:ssä säädetään aluejaoista. ELY-keskus pitää tärkeänä, että aluejakoja tarkastellaan ohjelmakauden vaihtuessa. Maan eri osat, maakunnat, keskustaupungit, seutukaupungit sekä maaseutu ovat kehittyneet edellisen ohjelmakauden aikana eri tavoin. Aluejakotarkastelussa tulisi huomioida tuorein saatavissa oleva tieto aluejakoon vaikuttavista kriteereistä.

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)

-

- Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?

-

- Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

ELY-keskukset voivat rahoituslakiesityksen mukaan myöntää tukia itselleen vain ympäristöä ja luonnonvaroja koskeviin kehittämis- ja investointihankkeisiin. Vastaavasti ELY-keskuksen tulee voida myöntää tukea itselleen myös liikenteeseen ja infraan sekä työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämishankkeisiin. Tuen myöntäminen itselle ei ole koskaan ensisijainen tavoite, mutta on tilanteita, joissa ELY-keskus on alueella käytännössä ainut toimija, jolla on edellytykset toteuttaa tiettyjä tavoitteita palvelevia hankkeita.

- Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

-

- Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

-

Clack Marjaliisa
Kaakkois-Suomen ELY-keskus